

**NYKYTILANNEKARTOITUS 2010
ja laadittavan suunnitelman painoalueet**

Kirkkonummen turvallisuuksuunnitelma

1 Johdanto

1.1. Päätös kansallisen Sisäisen turvallisuuden ohjelman laatimisesta

Pääministeri Matti Vanhasen toisella hallituskaudella vuonna 2007 valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kansallisen sisäisen turvallisuuden ohjelman laadinnasta. Ohjelman nimenä on Turvallinen elämä jokaiselle. Ohjelman tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimaa vuonna 2015. Ohjelma on sisäasianministeriön julkaisusarjassa 16/2008.

1.2. Mitä sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä tai muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin- ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin kun sitä tarvitaan ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan. Osa sisäistä turvallisuutta on myös varautuminen suuronnettomuuksiin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin.

1.3. Ohjelman osa-alueet

Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on määritelty seuraavat turvallisuuden kannalta keskeiset osa-alueet, joille kaikille on sisäasianministeriö on asettanut valtakunnalliset tavoitteet. Osa-alueet ovat:

- 1 Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen
- 2 Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen
- 3 Väkivallan vähentäminen
- 4 Kilpailukyvyyn lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla
- 5 Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy
- 6 Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus, ihmiskaupan ja siihen rinnastuvan rikollisuuden estäminen
- 7 Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta, terrorismin torjunta, ääri-liikkeiden laittoman toiminnan ehkäisy ja väkivaltaisen radikalisoitumisen ennalta ehkäisy

1.4. Ohjelma rakennetaan paikallisesti

Ohjelma on valtakunnallinen, mutta suunnitelma toteutetaan siten, että valtakunnallisten tavoitteiden painoarvot arvioidaan paikallisen toimintaympäristön ja väestön turvallisuustilanteen kartoituksen perusteella.

Paikallinen toimija, kuten Kirkkonummen kunta, arvioi kunkin osa-alueen osalta oman toimintaympäristönsä ja turvallisuustilanteensa ja määrittelee omat tavoitteensa oman lähtökohtatilanteensa mukaisesti.

2. Laadintaprosessi

Turvallisuussuunnitelma laaditaan prosessina, jonka vaiheet ovat seuraavat:

1

Määritellään yhteistyötahot, vastuut, osapuolet ja organisointi

2

Kartoitetaan nykytilanne ja tulevaisuuden näkymät, toimintaympäristöanalyysi

3

Arvioidaan em. tulokset, tehdään johtopäätökset

4

Asetetaan ne nähtäville, kommentoitavaksi ja täydennettäviksi

5

Tehdään uudet johtopäätökset ja määritellään turvallisuussuunnitelman tavoitteet

6

Sovitetaan tavoitteiden toteuttamissuunnitelmasta ja määritellään vastuut

7

Suunnitelman toimeenpano

8

Suunnitelman seuranta ja arviointi

9

Päätetään uudet tavoitteet ja toimenpiteet jne.....

2.1. Käynnistäminen, osapuolet ja vastuhenkilöt (vaihe 1)

Kirkkonummen kunnan turvallisuussuunnitelman laadinta käynnistettiin toukokuussa 2009 kokoamalla yhteen viranomaisosapuolet. Kunta toimi koollekutsujana ja käynnistämiskokouksessa 6.5.2009 olivat mukana kunnan lisäksi Länsi-Uudenmaan Poliisi, Poliisin neuvottelukunta, Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos ja Suomenlahden meripuolustusalue.

Tilaisuudessa sovittiin, että kunta vastaa turvallisuussuunnitelman laatimisesta, mutta että suunnitelma laaditaan yhteistyössä pelastuslaitoksen ja poliisin sekä tarvittaessa myös puolustusvoimien kanssa. Kokouksessa sovittiin em. tahojen yhteyshenkilöistä. Kunnan, poliisin ja pelastuslaitoksen edustajista koostuva ryhmä johtaa turvallisuussuunnitelmatyötä.

Kunnanjohtaja Tarmo Aarnio toimii puheenjohtajana turvallisuussuunnittelun johtoryhmässä. Johtoryhmä johtaa suunnitelman laatimistyötä, päättää yhteisten tavoitteiden määrittelystä, yhteistyön organisoimisesta, toteuttamisesta ja tulosten seurannasta ja raportoinnista.

Turvallisuussuunnittelun johtoryhmä:

Kunnanjohtaja Tarmo Aarnio, puheenjohtaja
Valmiuspäällikkö Tuomas Pälviä,
Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos
Ylikomisario Rune Svan, Länsi-Uudenmaan Poliisi
Leif Saari, poliisin neuvottelukunta (2009 saakka)
Johan Karlsson, poliisin neuvottelukunta
Kunnansihteeri Ulla Gahmberg

2.2. Nykytilan arviointi, toimintaympäristöanalyysi (vaihe 2)

Kirkkonummen kunnan toimintaympäristöanalyysi on tehty syksyn ja talven 2009 – 2010 aikana. Selvityksen perustiedot kerättiin toimialakohtaisesti siten, että kukin toimiala sai tehtäväkseen seuraavat tehtävät:

- 1 Toimialan johtoryhmä tutustuu voimassa olevan valtakunnallisen turvallisuusohjelman 2008 osa-alueisiin, tavoitteisiin, kehittämiskohteisiin ja seurannassa käytettäviin mittareihin.
- 2 Toimiala arvioi kunkin osa-alueen osalta, mitä näihin osa-alueisiin liittyviä selvityksiä toimialalla on jo tehty, mitä hankkeita on tehty ja mitä

tavoitteisiin liittyvää turvallisuustyötä toimialalla jo tehdään. Lisäksi arvioidaan, onko kunnassa saatavilla ohjelman mukaisia mittareita.

- 3 Toimiala arvioi mahdolliset täydennystarpeet tavoiteluettelolle.
- 4 Toimialan arvio käytettävissä olevien tietojen perusteella kunnassa olevasta turvallisuustilanteesta kunkin osa-alueen tavoitteen osalta. Arvioon sisällytetään kehitysnäkymät ja mitä mahdollisia uhkatilanteita kunkin tavoitteen osalta voidaan arvioida.

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos ja Länsi-Uudenmaan Poliisi ovat vastaavien kysymysten pohjalta myös tehneet osaltaan toimintaympäristöselvityksen.

2.2. Toimintaympäristöä koskevien tietojen keruu

Turvallisuussuunnittelun johtoryhmä on käsitellyt nykytilaa koskevia tietoja 16.12.2009, 19.2.2010 ja 7.5.2010.

Tietojen keruussa on käytetty sisäasiainministeriön Turvallinen elämä jokaiselle –ohjelmassa ehdotettuja mittareita.

Suuri osa mittareiden tiedoista saatiin poliisilta tai pelastuslaitokselta. Kunta kuvatessaan omaa toimintaansa, ei käytä ehdotettujen mittareiden kaltaisia tietoja. Toisin sanoen, vain harva mittari kuvasi suoraan kunnan toimintaa ja tieto voitiin saada kunnan omista tiedostoista. Mitaritiedot jouduttiin selvittämään ja joidenkin mittareiden osalta tietoja ei ole saatu. Tietoja on lisäksi täydennetty erillisillä haastatteluilla ja yhteisissä keskusteluissa.

Tietojen keräämiseen liittyvien hankaluuksien vuoksi on alustavasti päätetty, että vertailuryhmätietoja ei tässä ensimmäisessä ohjelmassa selvitetä, vaan kuntaa koskevista tiedoista kerätään vuotuiset aikasarjat. Kirkkonummen kunnan turvallisuustilanteesta tullaan näin ollen saamaan omaa sisäistä kehitystä kuvaavia tietoja.

Tietojen keruusuunnitelman, tietojen keräämisen ja raportin kirjoittamisen on tehnyt kunnansihteeri Ulla Gahmberg.

3. Toimintaympäristön nykytilannekarttoitus osa-alueittain

3.a. Kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen –osa-alue

Keskeiset kehittämisen kohteet

Asumisen paloturvallisuuden kokonaisvaltainen kehittäminen, jossa yhdistyvät monien eri toimijoiden vastuulle jakaantuvat lyhyen ja pitkän aikavälin menetelmät sekä toimenpiteet, joilla parannetaan asukkaiden omia valmiuksia huolehtia riskien ennalta ehkäisystä.

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien määrän vähentäminen ennalta ehkäisevää työtä vahvistamalla ja vakiinnuttamalla.

Liikennejärjestelmän turvallisuutta kehitetään kokonaisuutena siten, että maankäytön ja kaavoituksen ratkaisuihin otetaan nykyistä paremmin huomioon liikenteen turvallisuustarpeet, joukkoliikenteen edistäminen ja huolehditaan elinikäisestä liikennekasvatuksesta ja jatkuvasta asennemuokkauksesta.

Sisäasianministeriön tavoite

Tavoitteena on, että tapaturmissa menehtyneiden määrän kasvu taittuu ja vakavien tapaturmien määrä vähenee systemaattisesti, kansalaisten tietoisuus tapaturmariskeistä sekä tiedot tapaturmien ehkäisystä paranevat.

Tapaturmat

Kotona tapahtuneista tapaturmaisista kuolemista ja onnettomuuksista ei kunnassa kerätä sisäasiainministeriön ohjeen mukaisia mittaritietoja. Perusturvan toimialalla toiminnan mittareina käytetään mm. käyntejä ja hoitajaksoja. Kuolemia ja onnettomuuksia ei tilastoida. Valtakunnallinen terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (HTL) ei ylläpidä kuntakohtaisia tiedostoja, joten Kirkkonummen kuntaa koskevia tietoja ei ole suoraan saatavissa. Poliisi kerää tapaturmia koskevat tiedot, jos kyseessä on rikos. Mittaritiedot on kerätty eri lähteistä ja tietoihin sisältyy arvioita ja epävarmuuksia. Niitä ei ole tässä selvityksessä esitetty.

Käytettävissä olevat tiedot viittaavat, että Kirkkonummella on kotona ja vapaa-ajalla sattuneita tapaturmaisista, ennenaikaisia kuolemia sekä kaatumis- ja putoamisonnettomuuksia, mutta ne eivät lukumäärältään ylitä valtakunnallisia keskiarvoja. Yksilön kohdalla tapahtuessaan ne ovat luonnollisesti epätoivottavia ja tavoite on aina pienempi kuin toteutunut määrä.

Palokuolemat ja –onnettomuudet

Palokuolemien ja –onnettomuuksien osalta pelastuslaitos ilmoittaa, että vuosina 2008-2009 on ollut yksi palokuolema ja vakavia loukkaantumisia ei ole ollut yhtään. Lukumäärä on alhainen, vaikka tavoitetaso toki on vielä alhaisempi. Vertailun tekeminen palo-onnettomuuksien osalta eri laajuisten ja erirakenteisten kuntien välillä on ongelmal-

lista. Pelastuslaitoksen näkemys on, että kuntien välisten vertailutietojen sijaan palotapaturmia koskevia tietoja kerätään jatkossa Kirkkonummea koskevana aikasarjana.

Mittarit	2009	2010
Palokuolemat, henkilöä	1	
Rakennuspalovaara kpl	19	
Rakennuspalot	14	
Liikennevälinepalot	10	
Maastopalot	13	
Muut tulipalot	23	

Liikkumisen turvallisuus

Liikenneturvallisuutta kuvaavat mittaritiedot on saatu lähinnä poliisin rikosilmoitusrekisteristä ja tehtävärekisteristä. Kunnan perusturvan toimiala ei erikseen kerää tietoja hoitoon hakeutumisen syistä. Liikenneonnettomuuksissa kuolleita tai vakavasti loukkaantuneita oli vuonna 2008 poliisin tietojen mukaan kaksi henkilöä. Tavoitearvo on nolla. Liikenneonnettomuuksia ja liikennevahinkoja on ollut 205 kpl. Tavoitearvo on 150 kpl. Poliisin tietoon tulleita liikennerikkomuksia oli Kirkkonummella 61 kpl. Rattijuoppojen määrä vuonna 2008 oli 171 tapusta. Rattijuopumustapaukset /1000 asukasta kohden terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen tietojen mukaan on Kirkkonummella jonkin verran korkeammat kuin keskimäärin koko maassa sekä myös kuin keskimäärin HUS:in alueella.

Maankäyttösuunnitelmien seurauksena kuntaan on tulossa suuria liikennehankkeita, jotka vaativat huomattavia taloudellisia panostuksia kunnalta. Tavoitteena on rakentaa kuntaan hyvät, liikenneturvalliset ratkaisut.

Julkinen liikenne vähentää yksityisautoilua ja sen kautta tapahtuvia onnettomuuksia ja siten edistää liikenneturvallisuutta. Kunta on viime vuosina huomattavasti panostanut julkisen liikenteen kehittämiseen.

Kunnan alueella hirvieläinkanta on tiheä. Autoilijoiden riskit törmätä hirvieläimiin ovat merkittävät. Viherväylien tärkeys korostuu entisestään.

Mittarit	2008	Tavoitearvo
Liikenneonnettomuuksissa kuolleet	2	0
Liikenneonnettomuudet ja liikennevahingot	205	150
Liikennerikkomukset	61	0
Rattijuoppojen määrä	171	0

Yhteenvedo kodin, vapaa-ajan ja liikkumisen turvallisuuden parantaminen –nykytilanteesta

Tietoihin liittyvistä epävarmuuksista huolimatta voidaan kuitenkin tehdä arvio Kirkkonummen kokonaistilanteesta tämän osa-alueen nykytilanteen osalta.

Poliisilta saatuihin liikennevahinkotiedot ovat poliisin

tehtävärekisteristä ja niihin ei sisälly epävarmuustekijöitä. Poliisi ilmoittaa, että Kirkkonummen liikenneonnettomuuksien osalta toteutumatiiedot ovat tavoiteltavaa korkeammat. Rattijuopumustapausten määrä on suurempi kuin valtakunnallinen keskiarvo ja suurempi kuin HUS:n alueen keskiarvo.

Kasvavassa kunnassa liikenne kasvaa. Poliisi toteaa, että nykyisessä toimintaympäristössä on riski liikennekuurin hölyntymisestä ja vääränlainen asenne liikenteessä on myös turvallisuusriski.

Kunta on pinta-alaltaan laaja ja asukasmäärältään kasvava. Kunta kaavoittaa ja rakentaa uusia asuinalueita ja liikenneyhteyksiä. Kunnassa asuu paljon lapsiperheitä ja ikääntyneiden kuntalaisten lukumäärä kasvaa. Liikku mistarve kasvaa, mutta toisaalta myös liikkumisväyliä rakennetaan kaiken aikaa enemmän.

Eryyisesti lapset ja nuoret sekä ikääntyneet kuntalaiset asettavat erilaisia vaateita turvallisuustavoitteiden mukaiseen yhdyskuntarakentamiseen, asuntojen toimivuuteen esimerkiksi kaatumisriskien välttämiseksi, liikenne ratkaisuihin ja paloturvallisuusratkaisuihin.

Myös mm. hyvä tiesuunnittelu, katuvalaistus, toimiva vesihuolto ja ruokahuolto, toimiva ajantasainen osoitejärjestelmä sekä julkisten rakennusten pihasuunnittelu ja pihojen kunnossapito vaikuttavat oleellisesti ympäristön turvallisuuteen. Taloudellisesti niukkoina aikoina on riski, että näihin toimintoihin ei osoiteta tarpeellisia resursseja.

3.b. Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuden parantaminen

Sisäasiainministeriön keskeiset kehittämiskohteet

- Kotouttamisen ja hyvien etnisten suhteiden edistäminen
- Tiedon tarjoaminen kattavammin suomalaisesta lainsäädännöstä ja palvelujärjestelmistä
- Oleskelulupa- ja kansalaisasioiden käsittelyn tehostaminen
- Vuoropuhelun lisääminen turvallisuusviranomaisten ja etnisten vähemmistöjen välillä
- Kulttuuriin liittyvien turvallisuutta uhkaavien ilmiöiden tunnistaminen
- Neuvontapalveluiden tehostaminen

Sisäasiainministeriön tavoite

Maahanmuuttajien ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvien turvallisuus paranee. Turvallisuuspalvelut ovat nykyistä paremmin maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen saatavissa ja saavutettavissa. Viranomaisten tietoisuus ja toimintavalmiudet maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuuteen liittyvistä erityiskysymyksistä paranee.

Vuoden 2009 lopussa Kirkkonummella asui 1434 äidin-kielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvaa henkilöä. Vuonna 2008 vastaavasti oli 1308 henkilöä.

Kuntaan muuttaneet ulkomaalaistaustaiset henkilöt ovat oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita tai ulkomaalaistaustaisia henkilöitä, jotka ovat saaneet kunnasta työpaikan tai jotka ovat löytäneet täältä asunnon tai ovat avioliiton kautta tulleet kuntalaisiksi tai ovat ulkomaalais-taustaisia opiskelijoita.

Kirkkonummen kunta ja Uudenmaan lääninhallitus ovat vuonna 1993 tehneet sopimuksen pakolaisten vastaanotosta. Sopimuksen mukaan Kirkkonummen tulisi ottaa vastaan kiintiöpakolaisia noin 15 henkilöä vuosittain. Kirkkonummi on viimeksi vastaanottanut kiintiöpakolaisia vuoden 2006 aikana. Vaikka kiintiöpakolaisten vastaanotto on ollut vähäistä, kuntaan on kuitenkin muuttanut paljon ulkomaalaistaustaisia henkilöitä henkilökohtaisin perustein, samoin kuin muutkin kuntaan muuttavat asukkaat.

Tämän tavoitealueen turvallisuusmittareina on käytetty laadittuja yhdenvertaisuussuunnitelmia ja kotouttamissuunnitelmia, rasististen rikosten lukumäärää sekä kansainvälisyyskasvatuksen sisällyttämistä koulujen opetussuunnitelmiin.

Sisäasiainministeriö on keväällä 2010 lähettänyt kuntiin suosituksen laatia yhdenvertaisuussuunnitelman. Yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on, että kunta tekee linjauksensa ja periaatteensa käyttäytymissuosituksiksi etnisen yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Laatimistyötä ei ole Kirkkonummella aloitettu.

Sisäiseen turvallisuuteen liittyen haasteellinen ryhmä on kuntaan spontaanisti muuttavat oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat, jotka muuttavat ystävien

ja sukulaisten luokse ns. poste restante -osoitteeseen. Tällainen muutto ei tapahdu hallitusti eikä ole pakolaisten vastaanottosopimuksen mukaista. Henkilöillä ei ole omaa asuntoa ja välillä samaan asuntoon majoittuu useampia henkilöitä asumaan ahtaasti ja suunnittele-mattomasti. Tähän ryhmään kuuluvia on Kirkkonummelle muuttanut vuoden 2010 aikana n. 20. Heidän suomen-kielen taitonsa on vähäistä ja heille ei ole kyetä osoittamaan kotouttamistoimenpiteitä eikä työhön valmentavaa koulutusta. Heistä on vaarassa muodostua kielitaidottomien ja ammattitaidottomien maahanmuuttajien ryhmä, jonka integroituminen suomalaiseen yhteiskuntaan on heikkoa. Heikko kotoutuminen aiheuttaa työelämästä syrjäytymistä ja sen myötä lisää mahdollisesti asosiaalis-ta käyttäytymistä ja rikollisuutta.

Poliisin tietojen mukaan kunnassa on vuonna 2008 ollut yksi rasistiseksi rikokseksi luokiteltu rikos.

Aikuissosiaalityön asiakkaina Kirkkonummella asu-vista ulkomaalaisista on tällä hetkellä n. 120 perhettä.

Yhteenveto

Kunta on viimeisten vuosien aikana ollut voimakkaan kehityksen kasvukunta ja voidaan olettaa, että myös tulevina vuosina kunta pysyy pääasiallisesti muuttovoit-tokuntana. Kuntaan muuttaa myös henkilöitä, jotka ovat muuttaneet Suomeen ulkomailta.

On todennäköistä, että myös ulkomaalaistaustaisten henkilöiden määrä kasvaa kunnassa.

Nykytilannetta kuvaa, että maahanmuuttajat ovat osa kunnan ja yritysten työvoimaa ja arvioidaan, että esimerkiksi hoivatyössä tarvittavaa työvoimaa saadaan erityisesti ulkomaalaistaustaisista henkilöistä.

Nykyisten ylikansallisten riippuvuussuhteiden ja no-

peasti muuttuvien tilanteiden vallitessa ei ole mahdollonta, että Suomi voisi olla jossain vaiheessa tilanteessa, jossa Suomen tulee vastaanottaa enenevässä määrin pakolaisia esim. ilmaston muutoksen vuoksi.

Poliisi ja kunnan toimialat toteavat nykytilanteesta, että kunnassa ei ole ulkomaalaistaustaisten henkilöiden suhteen ongelmia. Kuitenkin linjaukset ja suhtautumisperiaatteet olisi hyvä muotoilla esim. yhdenvertaisuus-

suunnitelmien avulla ja niistä sopia, sillä tulevaisuudessa saattaa kasvavan asukasmäärän vuoksi tulla eteen tilanteita, joissa etukäteen sovitusta menettelytavoista voi olla hyötyä.

Maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen turvallisuustavoitetta on tarkoituksenmukaista laajentaa siten, että se käsittää kaikkien kuntalaisten turvallisuustavoitteen, etnisestä taustasta ja kansallisuudesta riippumatta.

3.c. Väkivallan vähentäminen

Sisäasiainministeriön keskeiset kehittämiskohteet

- Väkivallan uhrin tunnistaminen nykyistä paremmin.
- Palvelujen kattavampi saatavuus ja niiden riittävä resursointi
- Uusiutuvan uhriutumisen ehkäisyn tehostaminen
- Uhrin ja todistajan tarpeiden huomioiminen nykyistä paremmin
- Väkivallan uhrin tunnistamisessa ja auttamisessa olevien osaamispuutteiden poistaminen
- Tiedon kerääminen ja koordinoinnin parantaminen
- Väkivaltaan liittyvien asenteiden poistaminen
- Alkoholin kulutuksen vähentäminen

Sisäasiainministeriön tavoite

Tavoitteena on, että väkivalta vähenee.

Mittareina on käytetty sisäasiainministeriön ohjeiden mukaisia mittareita eli rikosten ja väkivaltatilanteiden, hälytysten ja uhka- ja kiusaamistilanteiden lukumääriä. Tiedot on saatu poliisilta, turvakoti- ja lastensuojeluilmoitustietojen osalta kunnan sosiaalitoimesta ja työpaikkakiusaamistapausten osalta kunnan työsuojeluvaltuu-

tetulta. Muiden työnantajien kiusaamistapaustietoja ei ole selvitetty.

Poliisin ilmoituksen mukaan Kirkkonummella ei vuonna 2009 ollut henkirikoksia. Sen sijaan muita väkivaltatilanteita oli seuraavan taulukon mukaisesti.

Mittarit	2009	Tavoitearvo
Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä, kpl	227	150
Perheväkivaltaan liittyvät hälytystehtävät	106	60
Poliisille ilmoittaminen (vähintään lyönnin sisältävät väkivaltatapaukset), %	227	150
Toistuvasti turvakotiin tulleiden perheiden määrä	15 yksittäistä perhettä, ei toistuvia tapauksia	
Kotihälytysten määrä lkm	106	60
Lastensuojeluilmoitukset	450	
Järjestyshäiriöt yleisillä paikoilla, ilkivaltailmoitukset	746 häiriötapausta	80
Tahallaan sytytetyt pienet tulipalot, roskikset, lehtikasat yms.	15 kpl	0
Kouluissa tapahtuva kiusaaminen, tehdyt ilmoitukset	On	0
Työpaikan kiusaamistapaukset ja väkivalta- ja uhkatilanteet, tehdyt ilmoitukset	On	0

Lastensuojeluilmoituksia tehtiin vuonna 2009 tehtiin 450 kpl. Poliisin tekemiä niistä oli 73 kpl. Poliisi voi tehdä kotihälytyksen yhteydessä lastensuojeluilmoituksen jos lapsi on paikalla. Lastensuojelulaki on muuttunut 2008 ja käytäntö on lainmuutoksen myötä muuttunut. Ilmoitus tehdään uuden käytännön mukaan lapsikohtaisesti. Kun poliisi tulee kotihälytyskäynnille perheeseen, jossa lapset ovat kotona, poliisi tekee lastensuojeluilmoituksen kaikista lapsista jotka ovat kotona. Valtakunnallinen käytän-

tö on, että poliisi tekee lastensuojeluilmoituksen vaikka lapset eivät olisi kotonakaan. Kirkkonummella ilmoitus tehdään vain silloin kun lapset ovat paikalla.

Väkivallaksi luetaan myös kiusaamistapaukset kouluissa ja työpaikoilla. Johtavan koulupsykologin ilmoituksen mukaan vuonna 2009 kiusaamistilanteita kouluissa tilastoitiin 32 – 42 kpl ja vuonna 2010 tilastoituja tapauksia on ollut 27 – 34 kpl. Vaihteluväli syntyy tilanteen tulkinnasta.

Kunnan työpaikoilla ilmoitettuja uhka-, väkivalta-tilanteita vuonna 2009 on ollut n. 400 tapausta ja epäasiallisen kohtelun tapauksia on 50 kpl. Luvut ovat samaa suuruusluokkaa työntekijämäärään suhteutettuna kuin Kirkkonummen vertailukunnissa.

Yhteenveto

Poliisin tietojen mukaan väkivalta yleisillä paikoilla on lisääntynyt ja tapausten lukumäärä ylittää huomattavasti tavoitetason.

Perheväkivaltatapauksista osa tulee viranomaisten tietoon ja ne rekisteröidään hälytystapauksiksi. Monissa perheissä väkivallan käyttö on toistuvaa ja se halutaan pitää salassa ja siitä ei läheskään aina tule tietoa viranomaiselle. Nämä tapaukset eivät näy em. luvuissa.

Hälytyskotikäyntejä ja poliisin tietoon tulleita henkeen ja terveyteen kohdistuneita rikoksia on tavoitetasoa enemmän.

Lastensuojeluilmoituksia on runsaasti.

Työpaikalla tapahtuvia uhka- ja väkivaltatilanteita sekä kiusaamistapauksia on tavoitetasoon nähden pal-

jon. Vertailukuntien mahdollisesti samalla tasolla olevat luvut eivät oikeuta Kirkkonummen tapauksia.

Epäasiallisen kohtelun tapausmäärässä tulee huomioida ihmisten yksilölliset kokemukset. Toiselle asia on kiusaamista ja toinen ottaa asian huumorilla. Vastaavasti ”kiusaaja” voi pitää tekoaan huumorina ja toinen ottaa asian tosissaan. Kaikki ilmoitetut tapaukset rekisteröidään.

Lisäksi ilmeistä on, että tapauksia saattaa olla enemmänkin. Kaikista tapauksista ei tehdä ilmoitusta eivätkä ne siten näy raporteissa. Ilmoituksen sijaan ongelmallanne voi ilmetä esimerkiksi sairauspoissaolona.

Tavoitteena on, että uhka- ja väkivaltatilanteita tai epäasiallista kohtelua ei ole.

Kaikki mittaritiedot ja haastatteluihin perustuvat tiedot osoittavat, että väkivaltaa on julkisilla paikoilla, kotona, työpaikoilla ja koulussa. Arvioiden mukaan mikään ei viittaa siihen, että väkivalta pienenesi ilman toimenpiteitä ja panostusta, vaan on odotettavissa, että suunta on entisestään kasvava. Päihteillä on merkittävä osuus väkivallan ilmenemiseen ja onnettomuuksiin.

3.d. Kilpailukyvyen lisääminen yritystoiminnan turvallisuutta parantamalla

Sisäasiainministeriön keskeiset kehittämiskohteet

- Yritysten turvallisuustoimintaan vaikuttavien esitysten ja suositusten tunnetuksi tekeminen.
- Elinkeinotoiminnan ja viranomaisten välisen yhteistyön kehittäminen erityisesti paikallistasolla yhteistyön pysyvyyden ja jatkuvuuden varmistamiseksi.
- Yritysten riskitietoisuuden lisääminen ja riskienhallinnan työvälineiden laajempi käyttö.
- Yritysten toimintavalmiuksien parantaminen normaaliolojen häiriötilanteissa.
- Turvallisuuskriteeristön luominen tietoturvallisuuden ym. alueille.

Sisäasiainministeriön tavoitteet

Tavoitteena on, että Suomi on 2015 Euroopan turvallisin maa yritystoiminnan näkökulmasta.

Turvallisuuden merkitys kansallisena kilpailutekijänä otetaan huomioon suunnittelussa ja päätöksenteossa.

Sisäasiainministeriö suosittelee tämän tavoitealueen mitta-reiksi yritysten globaalia kilpailukykyä, jota kuvataan turvallisuusindikaattoreilla. Turvallisuusindikaattoreita ovat mm. rikollisuuden ja väkivallan aiheuttamat liiketoimintakustannukset, terrorismin aiheuttamat liiketoimintakustannukset, järjestäytyneet rikollisuudet. Tavoitetta mitataan myös yritysten rikosturvallisuudella, joka näkyy mm. murtojen ja näpistysten sekä tuhopolttojen määrällä.

Tietoja on saatu poliisilta, pelastuslaitokselta ja kunnan elinkeinotoimelta.

Turvallisuusindikaattoritiedot eivät liity kunnan toimialaan eikä niitä kerätä kunnassa.

Poliisin rekisterien mukaan kunnassa vuonna 2009 oli 10 murtoa ja 193 näpistystä. Pelastuslaitos ilmoittaa, että yrityksiin kohdistuvia tuhopolttoja oli kaksi kappaletta.

Yhteenveto

Tietoja antaneet arvioivat, että Kirkkonummen toimintaympäristö yritystoiminnan harjoittamiselle on nykytilanteessa turvallinen.

Arvioidaan kuitenkin, että tulevaisuudessa rikollisuus ei ainakaan vähene, joten yritystoimintaan kohdistuviin rikoksiin tulee varautua.

Kunnan elinkeinotoimi tarjoaa yritysten tarjoamia neuvonta- yms. palveluja. Se on yritysten ensilinkki kunnan hallinto-organisaatioon ja toteuttaa kunnan markkinointiin, koko kunnan kehittämiseen ja maaseutuelinkeinoin liittyviä tehtäviä ja kehittämishankkeita. Kunnan tarjoamat yrityshautomopalvelut sisältävät mm. sopimusjuridiikkaan liittyviä asiantuntijapalveluja. Neuvonnan yhteydessä voidaan tarvittaessa arvioida aloittavan yrityksen turvatarpeita.

Asetettaessa suunnitelma nähtäville muut Kirkkonummen alueen toimijat antanevat täydentävää tietoa tämän toiminta-alueen turvallisuustilanteesta.

3.e Suuronnettomuuksien ja ympäristötuhojen ehkäisy -tavoite

Sisäasiainministeriön kehittämiskohteet

- laajan turvallisuuskäsitteen mukaiset uudet uhkakuvat edellyttävät poikkihallinnollista viranomaisyhteistyötä ja yhteistyön lisäämistä kansalaisjärjestöjen kanssa
- tietojen parempi välittyminen eri tahojen kesken
- yhteisen tilannekuvan mobiili ja nopea saatavuus
- öljyonnettomuuksien ja vaarallisten aiheiden onnettomuuksien

Sisäasiainministeriön tavoitteet

- suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhojen torjuntaan varautumista tehostetaan
- parannetaan valmiusjärjestelmien toiminnallisuutta sekä lisätään kustannustehokkuutta
- kehitetään moniviranomaistilanteina toteutuvien turvallisuustilanteiden riskianalyysiä, taktiikkaa, tutkimusta ja koulutusta

Kunta on varautunut suuronnettomuuksiin ja ympäristötuhoihin valmiussuunnitelmien avulla. Suunnitelmia testataan valmiusharjoituksilla.

Kunta on ollut osallinen seuraavissa hankkeissa, joilla on turvallisuuteen liittyviä vaikutuksia:

- Ympäristön tilan raportti, merialueiden turvallisuus öljyntorjunta huomioiden

- Julia 2030 – ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen keskittyvä projekti
- vesihuollon varautumissuunnitelma
- Uudenmaan liiton tekemä tulvaselvitys koko kunnan alueelta.

Turvallisuussuunnitelmaan ei sisällytetä tätä osa-aluetta.

3.h. Rajaturvallisuus, laittoman maahantulon estäminen ja tullivarmuus

Sisäasiainministeriön kehittämiskohteet

- Euroopan unionin ulkorajan merkityksen kasvaminen, Schengen – alueen laajentumiseen ja unionin sisäisen liikkuvuuden lisääntymiseen liittyvät rajaturvallisuuden haasteet ja kehittämistarpeet sekä sisärajatarkastukset korvaavien menetelmien kehittäminen
- osallistuminen Euroopan unionin yhtenäiseen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaan, laittoman maahanmuuton torjuntaan sekä unionin monivuotiseen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelmaan sekä yhteistyön kehittäminen Venäjän ja Baltian maiden sekä kansallisten toimijoiden kanssa
- edustustojen ja yhdyshenkilöverkoston toiminnan kehittäminen muun muassa lisääntyvien Kaukoidän lentoreittien haittavaikutusten torjunnassa sekä varautuminen pakolaisten määrän kasvuun muun muassa uusien kriisien ja ilmastonmuutoksen seurauksena
- osallistuminen Euroopan unionin viisumikäsittelyä koskeviin hankkeisiin jne.
- varautuminen terveydelle ja turvallisuudelle vaarallisten elintarvikkeiden, kulutustavaroiden sekä tuoteväärennösten lisääntyvään maahantuontiin sekä laittomien ja vaarallisten lääkkeiden nettikauppaan

Sisäasiainministeriön tavoite 2015

- tavoitteena on että viranomaisyhteistyöllä ennalta estetään ja paljastetaan Suomen suuntautuvaa laitonta maahantuloa ja sen järjestämistä, ihmiskauppaa, kansalaisten turvallisuutta uhkaavien tavaroiden maahan tuontia ja muuta rajat ylittävää rikollisuutta.
- jne.

Kirkkonummella on Porkkalan merivartioasema, josta valvotaan koko rannikkoaluetta Hangosta Helsinkiin asti.

Poliisin arvion mukaan rajaturvallisuuteen liittyvä nykyinen turvallisuustilanne on kohtalainen. Rajatar-
kastukset ovat vähentyneet, mutta samassa suhteessa
omaisuusrikokset on lisääntyneet. Arvion mukaan raja-

valvontaan liittyvät turvallisuustehtävät lisääntyvät tule-
vaisuudessa.

Kun suunnitelma on asetettu nähtäville, muut Kirk-
konummen alueen toimijat antanevat täydentävää tietoa
tämän toiminta-alueen turvallisuustilanteesta.

3.i. Järjestäytyneen rikollisuuden torjunta, tietoverkkorikollisuuden ja internetin käyttöön liittyvien riskien torjunta.

Sisäasiainministeriön keskeiset kehittämiskohteet

- Poliisin rikostorjuntatyön tueksi nykyistä huomattavasti kattavamman tiedon saaminen verkkorikosten valmistelusta, toteutuksesta ja niiden aiheuttamista vaikutuksista. Hajallaan olevien tietojen yhdisteleminen tehostaa rikosten paljastumista tietoverkoissa
- Erityisesti elinkeinoelämällä on hallussaan tietoa yritystoimintaa uhkaavasta verkkorikollisuudesta.
- Lainsäädännön esteet, puutteen rikollisten ilmiöiden tunnistamisessa, toimintamallien ja vastuiden epäselvyys eivät saa olla esteitä tehokkaalle rikostorjunnalle
- jne

Tavoite 2015

- Tavoitteena on, että tehokkaan rikostutkinnan varmistamiseksi tietoverkkorikollisuuden torjunnan rajapintoihin liittyvät vastuut ja toimintamallit ovat selkeä, tietoverkkorikosten ja ilmiöiden havainnointikyky hyvä ja ilmoitusaktiivisuus lisääntyy. Tieto- ja viestintätekniikan kehitys huomioidaan kokonaisvaltaisesti rikostorjunnassa ja rikosvastuun toteuttamisessa.

Tähän ohjelmaan kuuluvat tehtävät ovat pääosin poliisin työtehtäviin kuuluvia. Poliisi toteaa nykytilanteesta, että paikallisesti kunnassa tapahtuva rikollisuus ilmenee esim. varkausrikosten suunnitelmallisuutena ja ammattimaisuutena.

Paikallisesti poliisi panostaa rikostutkintaan, seurantaan ja valvontaan ja tulevaisuuden näkymiä arvioitavissa on odotettavissa, että ilman em. panostusta rikollisuus ei vähene.

Kunnan toiminnassa tietoverkot ovat keskeinen työväline. Kunnassa todetaan, että verkkorikollisuudesta huolimatta tietoverkot voidaan pitää toiminnassa hyvien palomuurien avulla. Kunta ei sinällään omalla toiminnallaan voi muuten vaikuttaa asiaan. Kunta on ulkopuolisten toimittajien tuotekehittelyn varassa.

Kun suunnitelma on asetettu nähtäville, muut Kirkkonummen alueen toimijat antanevat täydentävää tietoa tämän toiminta-alueen turvallisuustilanteesta.

3.1. Kaikkia osa-alueita koskeva nykytilannetietojen yhteenveto (vaihe 3)

Turvallisuussuunnitelman kohteiksi otetaan ne ilmiöt ja asiat, jotka paikallisen toimintaympäristön analyysin ja riskien kartoituksen seurauksena arvioidaan merkittävimmäksi turvallisuusriskeiksi. Merkittävimmät uhkat tai turvallisuusriskit nimetään turvallisuussuunnitelman painoalueiksi eli kohteiksi, joihin liittyviä tietoja tarkennetaan ja joille määritellään tavoitteet ja tulevat toimintasuunnitelmat. Painoalueiden lukumäärää on syytä rajata siten, että niitä on korkeintaan kolme.

Edellä on kerrottu osa-alueita koskevasta tietojen keruusta.

Tietoja on kerätty sekä sisäasiainministeriön suositusten mukaisilla mittareilla että vapaamuotoisten keskustelujen avulla kunnan toimialojen, poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa.

Käytettävissä olevien tietojen täsmällisyyteen saattaa liittyä epätarkkuuksia mutta yhteisissä keskusteluissa on pidetty lähtökohtana, että tietojen tasoa tullaan mahdollisuuksien mukaan tarkentamaan seuraavien suunnitelmien laadinnan yhteydessä.

Lisäksi on arvioitu, että saadut tiedot kuitenkin tässä vaiheessa antavat riittävää yhdenmukaista suuntaa niistä alueista, jotka tällä ensimmäisellä suunnitelman laatimiskierroksella asetetaan painoalueiksi.

Em. tietojen perusteella suurimmat riskit arjen turvallisuudessa ja turvallisuuden kokemisessa liittyvät seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- liikenneonnettomuusriskit asukasluvultaan kasvavassa, vilkkaan liikenteen ja liikennevälineistä riippuvassa kunnassa
- rattijuopumuksesta aiheutuvat onnettomuudet
- riski liikennekurin hölymisestä, muita huomioimaton asenne
- ikääntyvien henkilöiden asumisratkaisuihin liittyvät riskit esim. kaatumistapauksiin liittyen
- maahanmuuttajien määrä kasvaa, kotoutumiseen ja suhtautumistapoihin liittyvät riskit, hallitsemattomaan maahanmuuttoon liittyvät riskit
- väkivallan yleistymiseen liittyvät riskit, väkivaltapauksia kotona, julkisilla paikoilla, yrityksissä, kouluissa
- päihteiden käyttämisen lisääntyminen, päihteiden liittyminen väkivaltaan ja onnettomuuksiin, riski väkivallan lisääntymisestä päihteiden alaisena

4. Ehdotus painoalueiksi

Tämän raportin ehdotuksena on, että seuraavat arjen turvallisuusriskit nostetaan laadittavan turvallisuussuunnitelman painoalueiksi:

- (a) päihteiden käyttö
- (b) väkivaltauhan lisääntyminen

Valintaa perustellaan sillä, että sekä päihteiden käyttö lisääntyy ja väkivaltaa esiintyy kaikkialla yhteiskunnassa, sekä kotona, julkisilla paikoilla, työpaikoilla ja kouluissa. Ne ovat kytköksissä toisiinsa ainakin siten, että päihteiden käyttö lisää riskiä käyttää väkivaltaa. Päihteiden

käyttö lisää myös onnettomuuksien vaaraa.

Yksilötasolla väkivaltaan ja päihteisiin liittyvät syy- ja seuraussuhteet ovat moninaiset ja ne aiheuttavat monella tavalla arjen turvattomuutta. Niihin liittyvien ongelmien haltuunottaminen edellyttää yhteisiä tavoitteita ja yhteistyötä.

Näillä perusteilla ehdotetaan, että sekä väkivalta että päihteet nostetaan tämän ensimmäisen turvallisuussuunnitelman painoalueiksi eli niiksi kohteiksi, joihin asetetaan tavoitteet ja toimintasuunnitelmat. Tulevissa turvallisuussuunnitelmissa tarkistetaan painoalueita uuden, kulloisenkin tilanteen mukaan.

5. Jatkotoimenpiteet

Prosessikaavion mukaan turvallisuussuunnitelman nykytilanneselvitys, arviot tulevaisuuden kehityssuuntauksista ja valitut painoalueet asetetaan nähtäville ja lausunolle. Arvioita pyydetään keskeisiltä viranomaistahoilta, alueella toimivilta vapaaehtois- ja kansalaisjärjestöiltä sekä yrityksiltä. Myös alueen asukkaille tulee tiedottaa selvityksestä ja sen tuloksista, sekä antaa asukkaille mahdollisuus keskusteluun ja palautteenantoon.

Painoalueet asetetaan kunnanhallituksen päätöksellä nähtäville alkuvuodesta 2011 kunnanhallituksen päätöksellä. Alkuvuodesta järjestetään myös yleinen informaatiotilaisuus suunnitelmasta.

Palautteiden perusteella tarkennetaan tietoja ja tehdään tarvittavat tarkistukset toimintaympäristön analyysiin ja riskikartoitukseen sekä mahdollisesti painoalueisiin.

Jatkokäsittelyssä määritellään valituille painoalueille Kirkkonummea koskevat tavoitteet ja toimeenpanosuunnitelmat.

Turvallisuussuunnitelma laaditaan valtuustokaudeksi.

Tavoitteena on saada ensimmäinen turvallisuussuunnitelma valmiiksi vuoden 2011 aikana ja täsmentää sitä vuoden 2012 aikana sitä siten, että uusi valtuusto voisi hyväksyä sen kaudekseen vuoden 2013 alussa.